

Archeologienota met beperkte samenstelling

De Panne, Duinhoekstraat
Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota met beperkte samenstelling
De Panne, Duinhoekstraat

Auteur(s)

Ann-Sophie De Witte

Erkende archeoloog

Lina Cornelis (2015/00024)

BAAC-Projectnummer

2017-0747

Plaats en datum

Gent, 26 oktober 2017

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 675
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Bureauonderzoek	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Juridisch kader en onderzoekstraject	5
1.1.3	Aanleiding	5
1.1.4	Gekende verstoringen	6
1.1.5	Geplande werken en bodemingrepen	8
1.1.6	Randvoorwaarden	22
1.2	Werkwijze en strategie	22
1.2.1	Onderzoeksvragen	22
1.2.2	Heuristiek	22
1.3	Assessmentrapport	23
1.3.1	Topografische situering	23
1.3.2	Historiek onderzoeksterrein	23
1.4	Synthese en verwachting	28
1.4.1	Synthese: datering en interpretatie onderzoeksterrein	28
1.4.2	Archeologische verwachting en potentieel op kennisvermeerdering	28
1.5	Samenvatting	30
2	Gemotiveerd advies	31
3	Bijlagen	33
3.1	Lijst met figuren	33
3.2	Plannenlijst	33
3.3	Bouwplannen	33
3.4	Onteigeningsplan met innemingstabel	33
4	Bibliografie	34

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Naam site:	De Panne, Duinhoekstraat		
Ligging:	Duinhoekstraat (vanaf Franse grens tot aan rotonde met de N34) en Langgeleedstraat (vanaf kruispunt met de Duinhoekstraat tot aan de waterloop Langgeleed), deelgemeente De Panne, gemeente De Panne, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster:	Noordelijke helft:	De Panne, Afdeling 2, Sectie D	
	Zuidelijke helft:	Adinkerke, Afdeling 3, Sectie C	
	Perceelnummer(s):	zie bijlage ¹	
Lambertcoördinaten (EPSG:31370):	Noordwest:	x: 22912,5	y: 197773,3
	Noordoost:	x: 26151,7	y: 198782,9
	Zuidwest:	x: 26163,9	y: 198711,1
	Zuidoost:	x: 22934,2	y: 197727,5
Oppervlakte onderzoeksterrein:	104.044 m ² (ca. 10,4 ha)		
Oppervlakte bodemingrepen:	32.115 m ² (ca. 3,2 ha)		
Projectcode BAAC Vlaanderen bvba:	2017-0747		
Projectcode bureauonderzoek:	2017J201		
Betrokken actoren:	Ann-Sophie De Witte, veldwerkleider		
Betrokken derden:	Niet van toepassing		

¹ Perceelnummers van het plangebied staan opgelijst in de innemingstabel op het onteigeningsplan.

BAAC Vlaanderen Rapport 675

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal, 1:10.500, 20/10/2017)³

³ AGIV 2017c

Plan 3 : Plangebied op meest recente orthofoto (digitaal, 1:12.000, 20/10/2017)⁴

⁴ AGIV 2017d

1.1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving.

1.1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt. Op het terrein zullen door de initiatiefnemer wegenis- en rioleringswerken uitgevoerd worden. De geplande werken impliceren bodemingrepen (waaronder rioleringswerken, aanleg nieuwe wegenis, opritten en fietspaden, aanleg middengeleiders, onteigeningen) die qua omvang een directe bedreiging zouden kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *De Panne, Duinhoekstraat* bedraagt ca. 10,4 ha. De geplande ingrepen hebben een gezamenlijke oppervlakte van meer dan 1.000 m², namelijk ca. 3,2 ha. Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde

zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).⁵

Daarnaast werden voor het plangebied geen waarden voor ‘beschermd onroerend erfgoed’ opgenomen in het Geoportaal. Een deel van het plangebied, namelijk de zone tussen de Franse grens en het kruispunt met de Langgeleedstraat, ligt binnen de grenzen van een gebied dat in het Geoportaal gekarteerd staat als ‘landschapsatlas relicten’. Het betreft het gebied van de Westhoekduinen, duinen van Cabour, De Moeren en het plateau van Izenberge. De Duinhoekstraat vormt de zuidelijke begrenzing van de Westhoekduinen, waar het Calmeynbos gelegen is en het natuurreservaat ‘Westhoek’⁶. In de directe omgeving van het plangebied zijn echter wel enkele waarden voor ‘beschermd onroerend erfgoed’ opgenomen. Vlakbij de rotonde met de N34 ligt een Belgische militaire begraafplaats en het ‘*De Panne Communal Cemetery*’. Hier is een Brits militair perk aangelegd met een ‘*Cross of Sacrifice*’. Er liggen hier 259 Britten, acht Tsjechen en 14 Fransen uit WOII begraven. Twee doden uit het Verenigd Koninkrijk die omkwamen in WOI liggen naast elkaar in het burgergedeelte van de begraafplaats.⁷ In de ruimere omgeving komen nog ondergrondse schuilplaatsen voor en standbeelden en gedenkplaatsen voor militaire doden.

1.1.4 Gekende verstoringen

Het volledig heraan te leggen tracé is reeds in gebruik als weg. Deze weg heeft een vergelijkbare breedte als de nieuwe aanleg. Onder het wegdek zijn reeds gemengde leidingen aanwezig. De rioleringen in de huidige toestand bevinden zich voornamelijk onder de voet- en fietspaden langs de rijweg. De exacte diepte van de huidige riolering is onbekend, maar staat afgebeeld op het lengteprofiel bij de bouwplannen (oranje) (zie bijlage). Deze reeds uitgevoerde ingrepen hebben alle hun impact gehad op de bodem en hebben reeds een diepgaande verstoring veroorzaakt binnen het plangebied (Plan 4). De rioleringswerken die binnen dit project uitgevoerd zullen worden, bevinden zich onder de rijweg tussen de reeds bestaande riolering.

Het huidige wegtracé is een historisch wegtracé dat reeds lang als dusdanig in gebruik is geweest. De impact van dit historisch gebruik, de heraanleg en onderhoud van de weg op de ondergrond is onduidelijk, maar vermoedelijk van aanzienlijke omvang.

⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017

⁶ IOE 2017, ID 10587

⁷ IOE 2017, ID 11354 en 121094

Plan 4: Plangebied met aanduiding gekende verstoringen (digitaal, 1:10.500, 20/10/2017)⁸

⁸ AGIV 2017e

1.1.5 Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein wegenis- en rioleringswerken. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Om een meer gedetailleerd beeld te krijgen over de toekomstige bodemingreep, is het plangebied opgesplitst in drie zones (Plan 5):

- **Deeltraject 1:** Westelijke zone van het plangebied van de Franse grens tot aan Tropiflora
- **Deeltraject 2:** Centrale zone van het plangebied vanaf Tropiflora tot aan het kruispunt met de Langgeleedstraat
- **Deeltraject 3:** Oostelijke zone van het plangebied vanaf het kruispunt met de Langgeleedstraat tot aan de rotonde met N34

In het algemeen omvatten de werken:

- **RIOLERINGSWERKEN: Deeltraject 3:** vanaf de rotonde met de N34 tot aan het kruispunt met de Langgeleedstraat
- **WEGENISWERKEN:**
 - **Deeltraject 1:**
 - Aanleg van een **enkelzijdig dubbelrichtingsfietspad** aan de zuidzijde van de Duinhoekstraat tussen de Langgeleedstraat en de Franse grens (deeltraject 1 en 2).
 - Aanleg van **dubbelzijdig enkelrichtingsfietspad en parking** vanaf de kruising met de spoorweg tot aan de Franse grens (deeltraject 1)
 - **Deeltraject 2:**
 - Aanleg van **middengeleiders** net voorbij de Langgeleedstraat
 - **Deeltraject 3**
 - **Nieuwe openbare wegenis:** Duinhoekstraat vanaf de rotonde met de N34 tot aan het kruispunt met de Langgeleedstraat
 - Aanleg van een **nieuwe oprit** tussen huisnummers 123 en 119
 - Aanleg van een **middengeleider en parking** t.h.v. huisnummers 66 t.e.m. 78

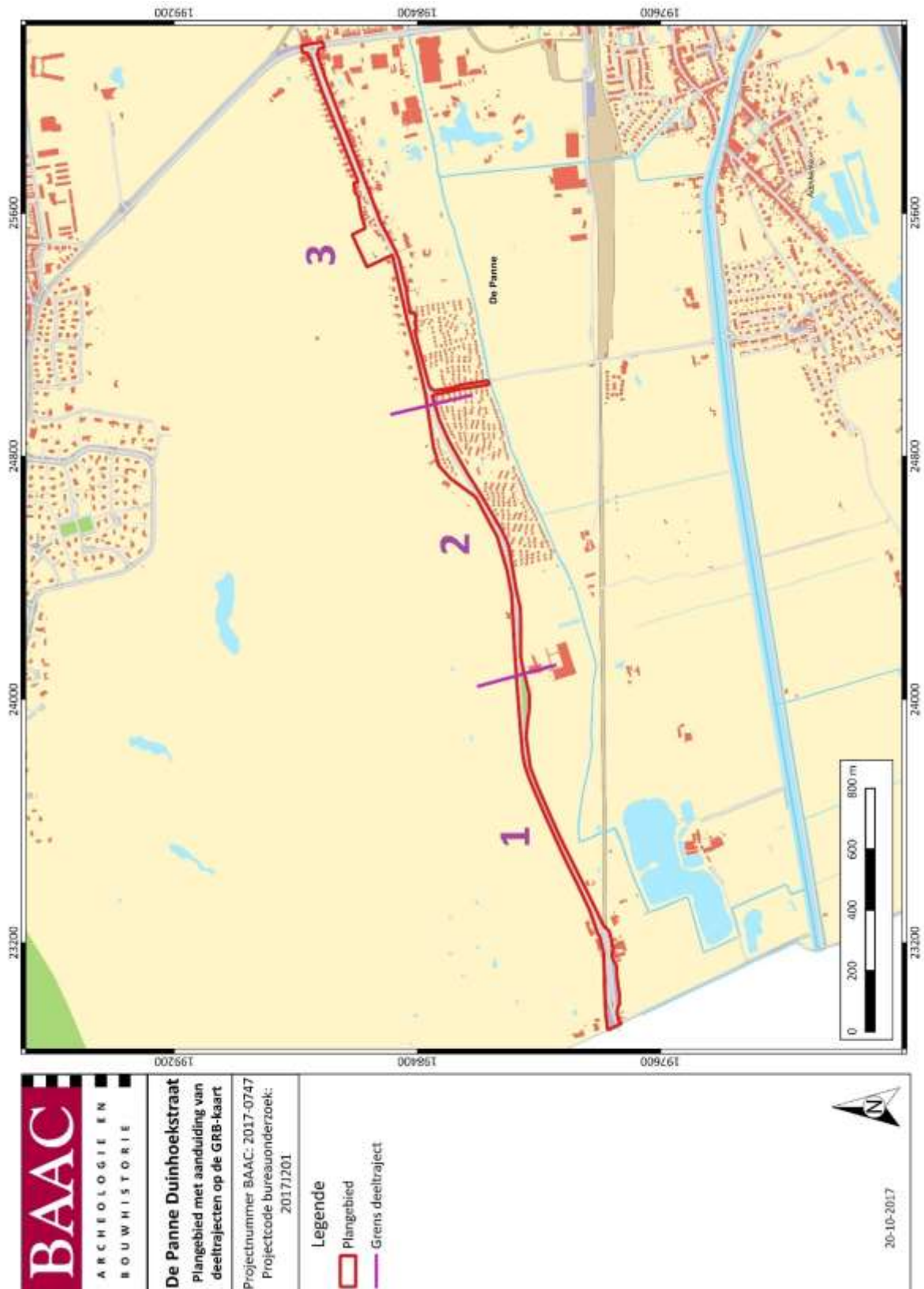
- **ONTEIGENINGEN:** Om bovenstaande werken uit te kunnen voeren, dienen onteigeningen te gebeuren. Het volledige onteigeningsplan en de bijhorende innemingstabel is toegevoegd als bijlage. Daarin staat de aard van het perceel en de aard van de onteigening per perceel afzonderlijk vermeld.
 - **Deeltraject 3:**
 - zuidzijde: nrs. 1 t.e.m. 59: gedeeltelijke onteigeningen, (gaande van voortuinen, opritten, private wegen tot woningen) (Figuur 5)
 - noordzijde: nrs. 72-80: huisnummers 66-78: volledige onteigening (oprit, tuin en woning), nrs. 62-71: huisnummers 46-64: beperkte onteigeningen (oprit, voortuinstrook) (Figuur 6)
 - **Deeltraject 2:** zuidzijde: nr. 60 en 61: onteigening perceel 84S7, (private weg) en perceel 83A (voortuin) voor aanleg fietspad (Figuur 7)

De heraanleg van de weg met rioleringen (waarbij leidingen voor vuilwater- en regenwaterafvoer zullen voorzien worden) zullen in grote delen van het plangebied de bodem verstoren. De maximale breedte van de toekomstige ingreep, van zowel de straat als de riolering bedraagt 12,5 m. De totale grootte van de gehele bodemingreep bedraagt 32.115 m² (ca. 3,2 ha) (Plan 6, Plan 7, Plan 8).

De dieptes van de toekomstige **wegeniswerken** worden weergegeven op de dwarsprofielen. De locaties van deze dwarsprofielen staan aangeduid op Plan 9. Daar waar voetpaden worden voorzien, is er sprake van een diepte van 31 cm. De diepte van de rijweg bedraagt 40 cm. Ter hoogte van de fietspaden wordt 33 tot 35 cm diep gegraven. Typedwarsprofiel D en E zijn gelegen in deeltraject 1, typedwarsprofiel C in deeltraject 2 en typedwarsprofiel A in deeltraject 3 (Figuur 1, Figuur 2).

Een totaaloverzicht van de toekomstige inplanting van de **riolering** is terug te vinden in bijlage. Figuur 3 en Figuur 4 zijn een voorbeeld van een dwarsprofiel zoals deze voorkomen in een deel van het traject. Op Figuur 4 is een detail te zien uit het lengteprofiel van de Duinhoekstraat. De toekomstige rioleringen worden ingeplant onder de rijweg en niet onder het voet/fietspad van de straat waar de bestaande rioleringen zich reeds bevinden. Ze komen dus in de zone tussen de bestaande rioleringen te liggen. Voor de aanleg van de rioleringen kan plaatselijk tot 2,60 m diep gegraven worden. De diameter van de riolering voor regenwater (RWA, groen) varieert tussen de 500 en 700 mm en de diameter van de riolering voor het afvalwater (DWA, rood) bedraagt 250 mm. De rioleringsbuizen worden aangelegd over een afstand van respectievelijk 1,18 km en 1,20 km. De totale oppervlakte van deze ingrepen bedraagt bijgevolg 1.186 m². Deze oppervlakte is berekend op basis van de diameter van de rioleringsbuizen. De greppel die hiervoor uitgegraven zal worden, zal uiteraard iets breder zijn. De rioleringswerken beperken zich tot deeltraject 3, dus worden enkel uitgevoerd vanaf het kruispunt met de Langgeleedstraat tot aan de rotonde met de N34 (Plan 10, Plan 11).

Omwille van de grootte van de bouwplannen worden deze in wat volgt op kleine schaal weergegeven, waardoor deze uiteraard onduidelijker worden. Wegens de onleesbaarheid van de plannen worden deze als PDF-bijlage toegevoegd aan de archeologienota. Zo kunnen de plannen ook op grotere schaal en dus in meer detail geraadpleegd worden.

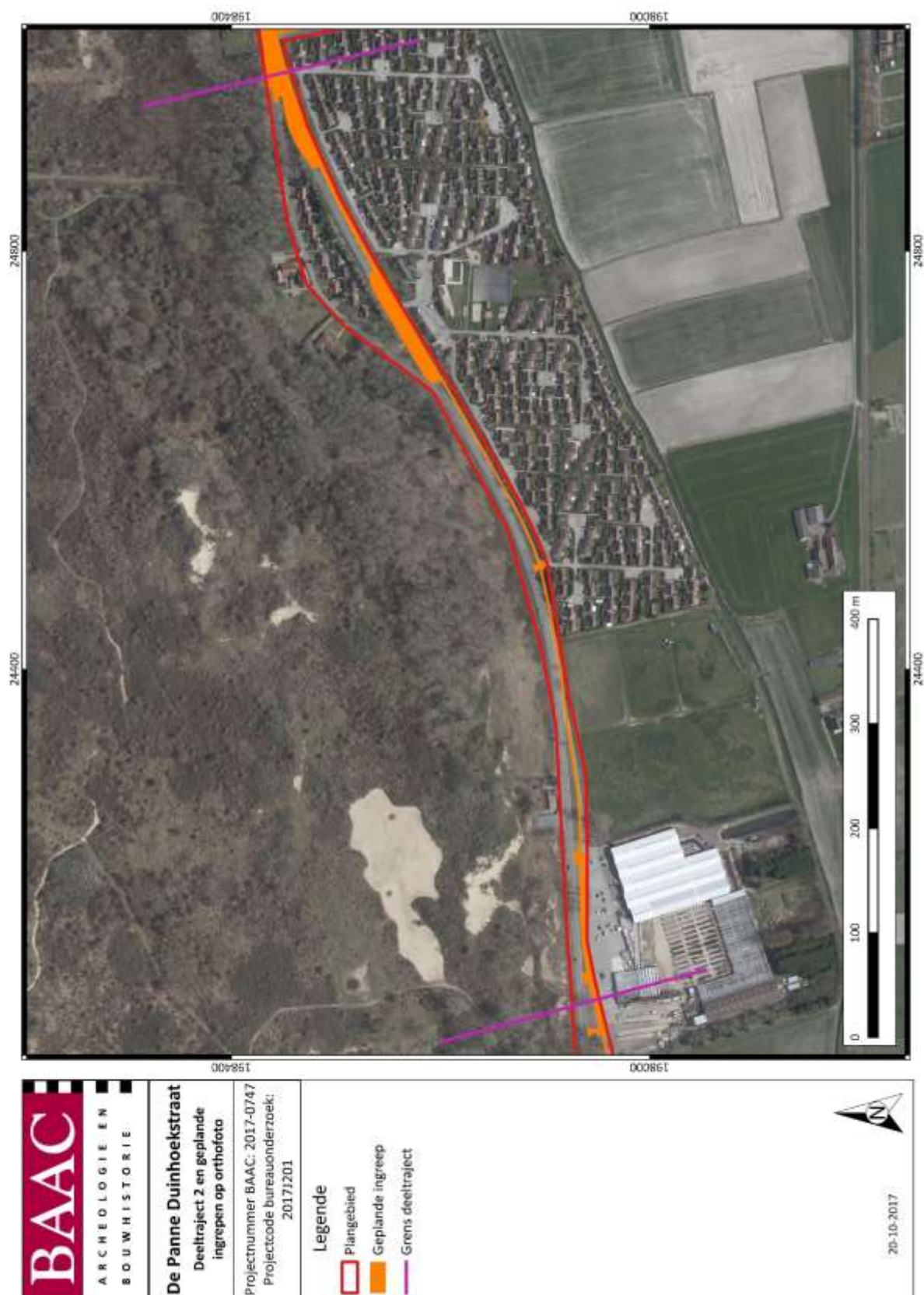
Plan 5 : Plangebied op kadasterkaart met aanduiding van de vier deeltrajecten (digitaal, 1:10.300, 20/10/2017)⁹

⁹ AGIV 2017b

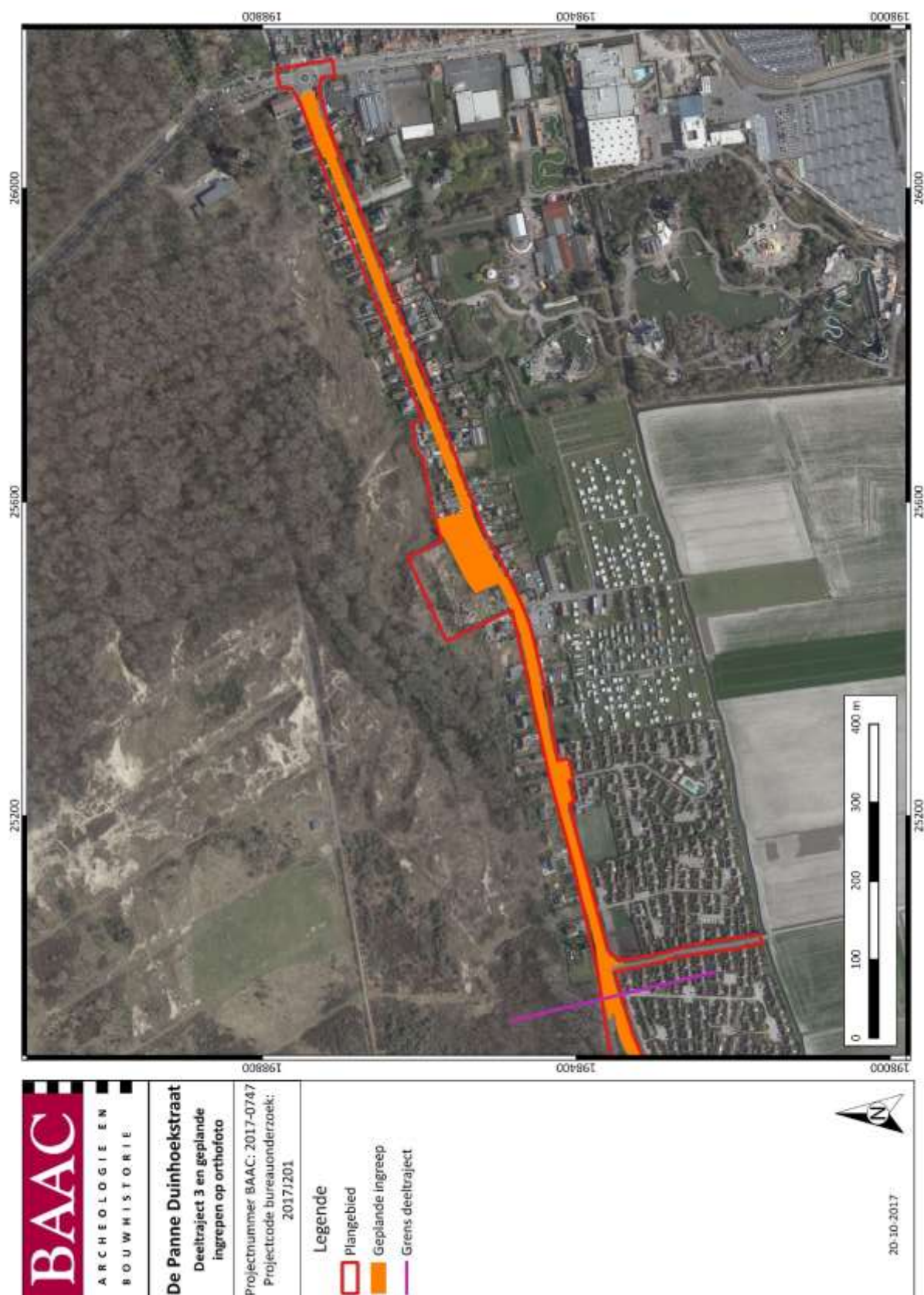
Plan 6: Deeltraject 1 met aanduiding van de geplande ingrepen op orthofoto (digitaal, 1:3.000, 2010/2017)¹⁰

¹⁰ AGIV 2017d

Plan 7: Deeltraject 2 met aanduiding van de geplande ingrepen op orthofoto (digitaal, 1:3.000, 2010/2017)¹¹

¹¹ AGIV 2017d

Plan 8: Deeltraject 3 met aanduiding van de geplande ingrepen op orthofoto (digitaal, 1:3.000, 2010/2017)¹²

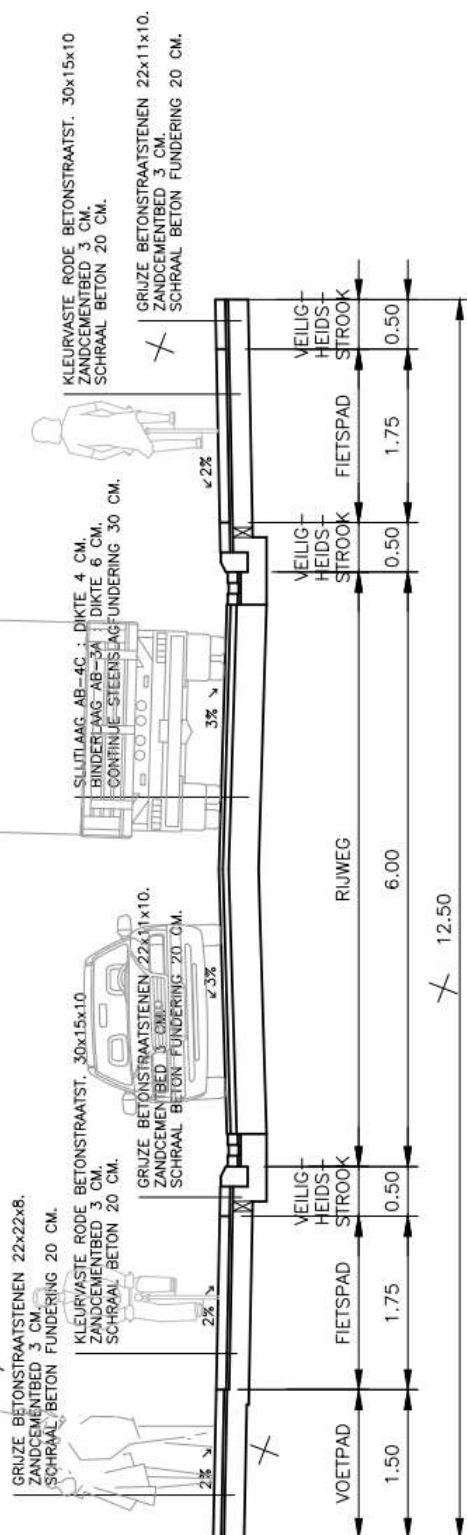
¹² AGIV 2017d

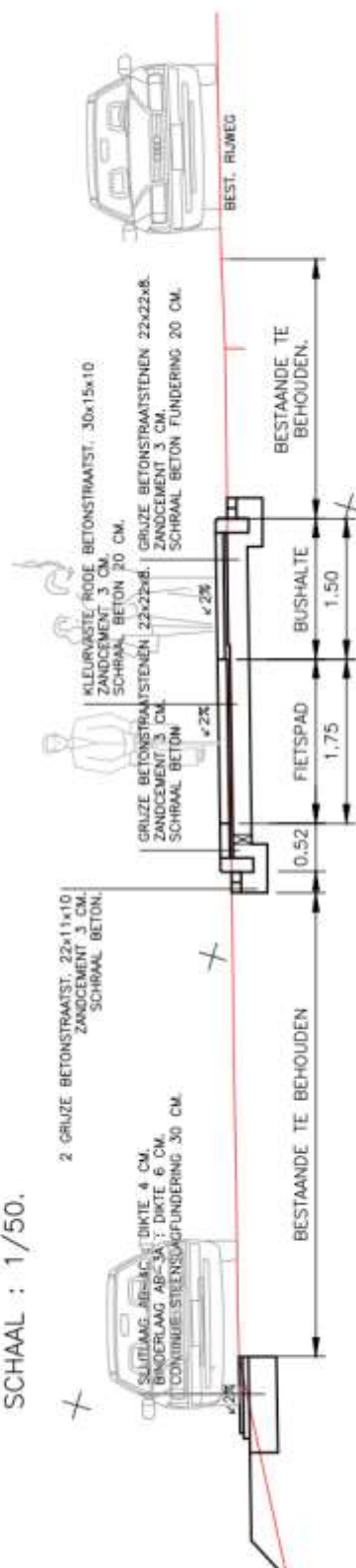
Plan 9: Plangebied met aanduiding van de locaties van de dwarsprofielen (digitaal, 1:10.300, 24/10/2017)¹³

¹³ AGIV 2017b

SCHAAL : 1/50.

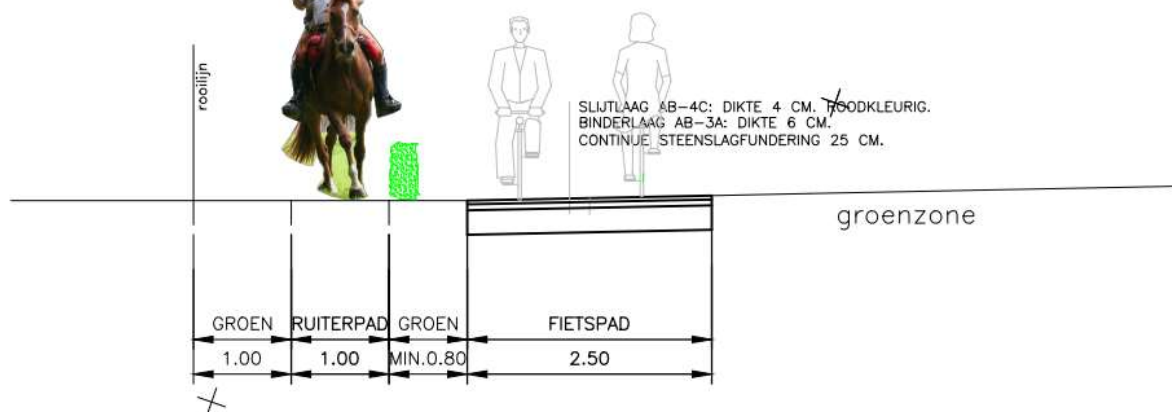
SCHAAL : 1/50.

¹⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

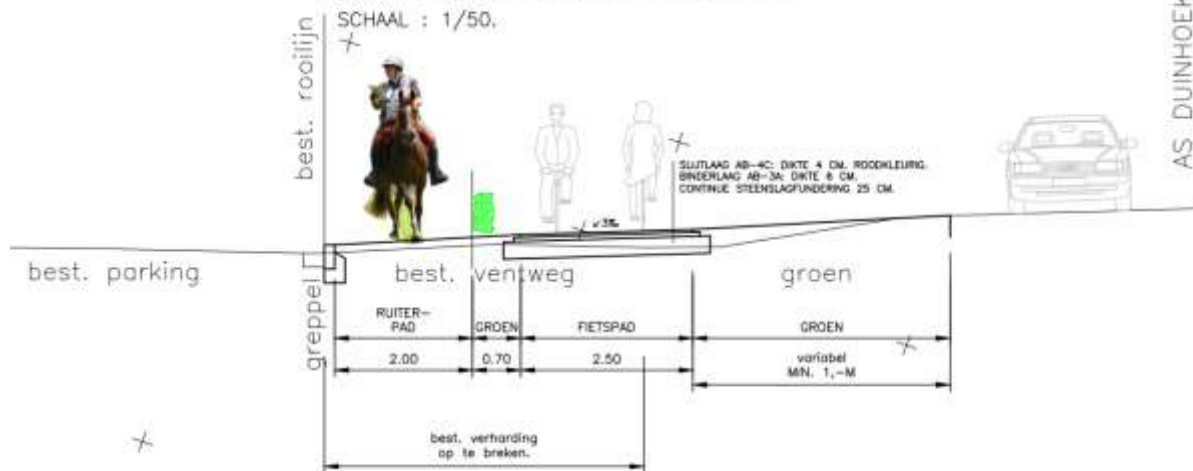
TYPEDWARSPROFIEL C. DUBBELRICHTINGSFIETSPAD.

SCHAAL 1/50.

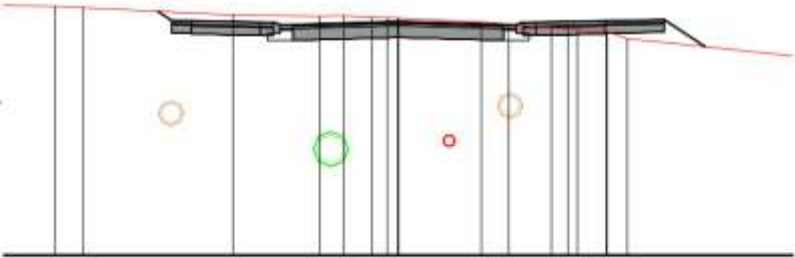
TYPEDWARSPROFIEL E. DUBBELRICHTINGSFIETSPAD.

SCHAAL : 1/50.

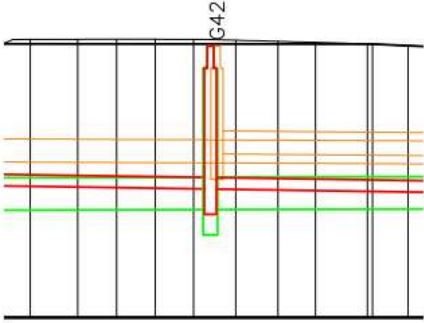

Figuur 2: Typedwarsprofiel C (deeltraject 2) en E (deeltraject 1)¹⁵

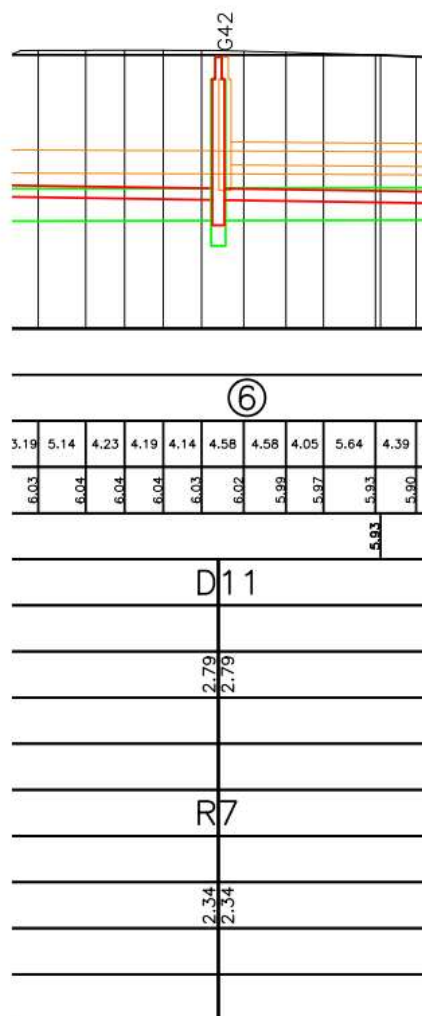
¹⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer

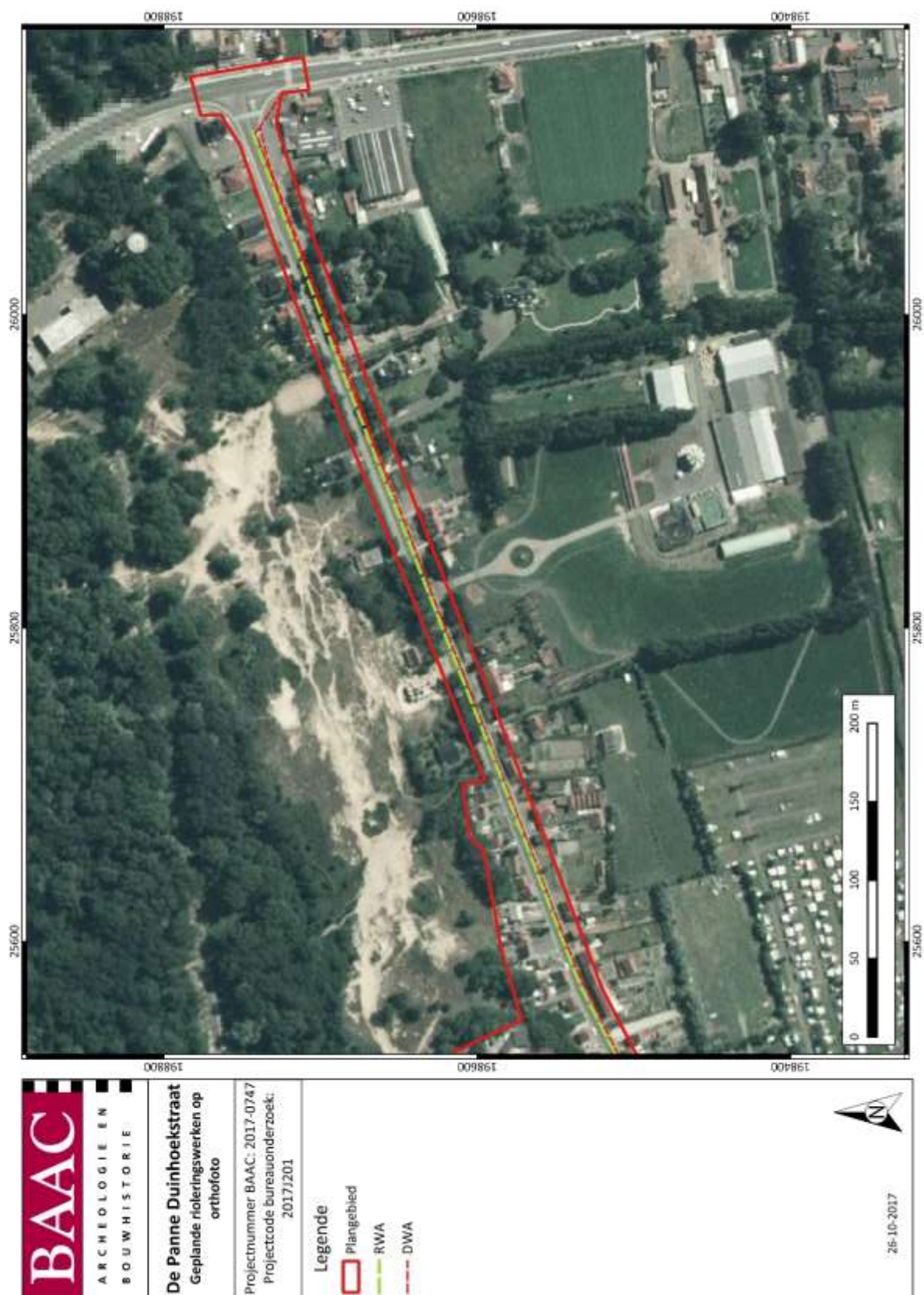
DUINHOEKSTRAAT OOST
DWARSPROFIEL 6Vergelijkingsvlak
0.00m T.A.W.

Best. hoogte	6.34	6.32	6.28	6.10	6.06	6.08	6.04	6.02	5.92	5.86	5.78	5.74	5.68	5.50	5.00
Ontw. hoogte			5.94	5.91	5.85	5.80	5.88	5.93	5.90	5.82	5.70	5.93	5.95	5.96	5.29
Tussenafstand			0.35	0.60	1.15	0.92	1.75	0.92	1.75	0.68	1.15	0.50	0.98	0.69	

Figuur 3: Voorbeeld van een dwarsprofiel binnen deeltraject 3, dwarsprofiel 6¹⁶LENGTEPROFIEL
DUINHOEKSTRAAT OOSTSchalen: lengte: 1/500
hoogte: 1/100Vergelijkingsvlak
0.00m T.A.W.

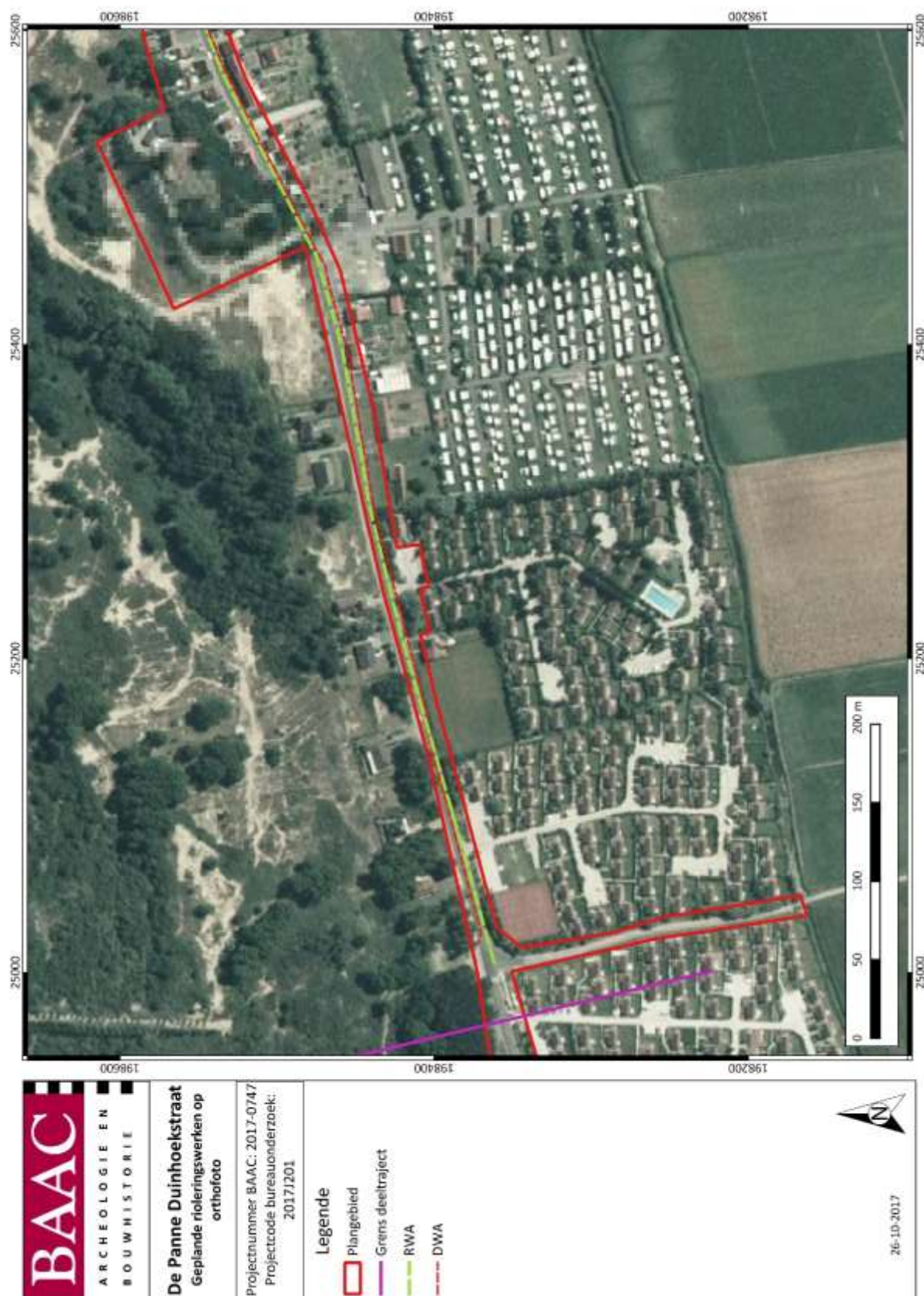
Profielnummer	
Tussenafstand	
Bestaand maaiveld	
Toekomstig maaiveld	
DWA - RIOLERING	Tussenafstand
	Helling en ø
	Bodemhoogte
	Max. hydraul. peil
	Legkarakteristieken
RWA - RIOLERING	Tussenafstand
	Helling en ø
	Bodemhoogte
	Max. hydraul. peil
	Legkarakteristieken

Figuur 4: Detail uit lengteprofiel deeltraject 3, lengteprofiel 6¹⁷¹⁶ Plan aangebracht doorinitiatiefnemer (zie bijlage alle dwarsprofielen).¹⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer (zie bijlage voor volledig lengteprofiel).

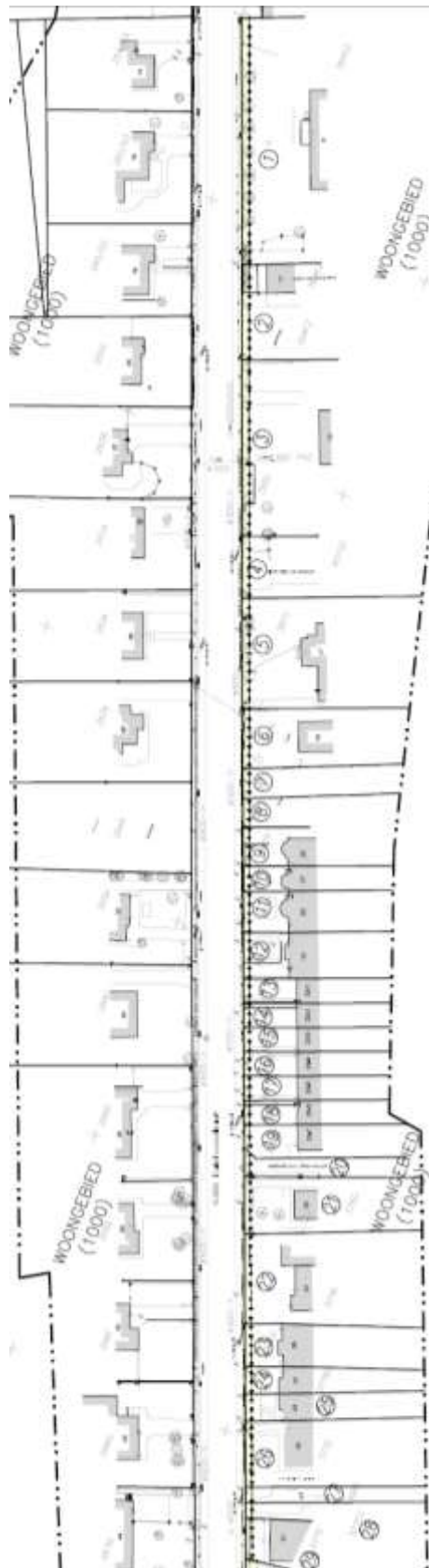
Plan 10: Geplande rioleringswerken in de oostelijke zone van deeltraject 3 op orthofoto (digitaal, 1:2.000, 26/10/2017)¹⁸

¹⁸ AGIV 2017f

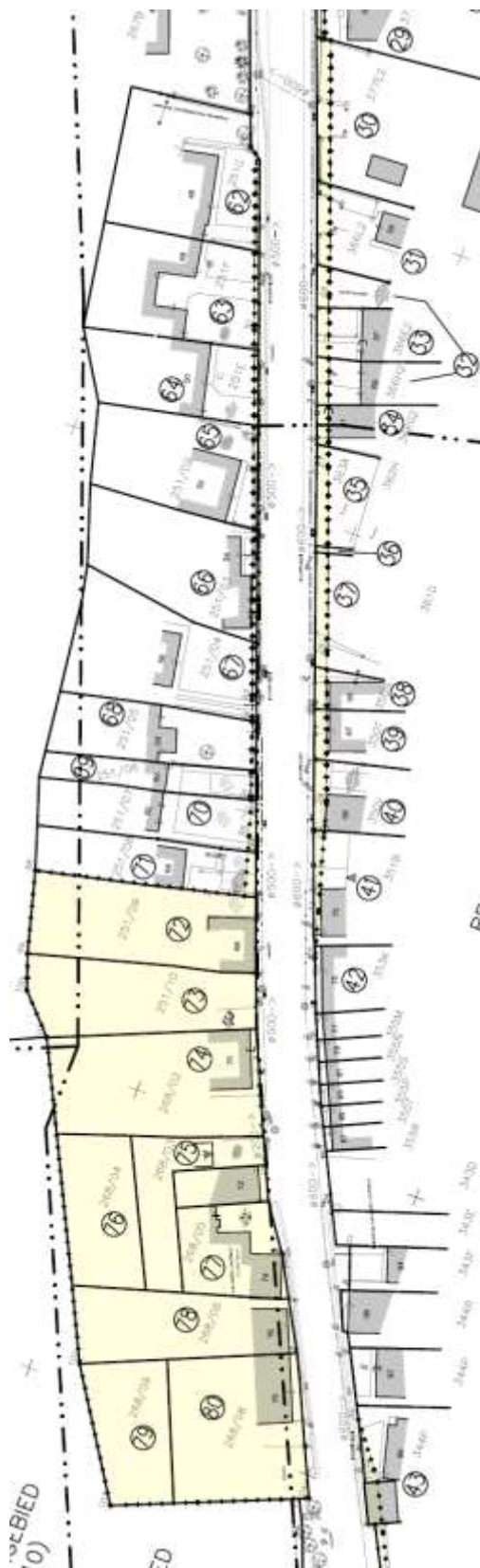
Plan 11: Geplande rioleringswerken in de oostelijke zone van deeltraject 3 op orthofoto (digitaal, 1:2.000, 24/10/2017)¹⁹

¹⁹ AGIV 2017f

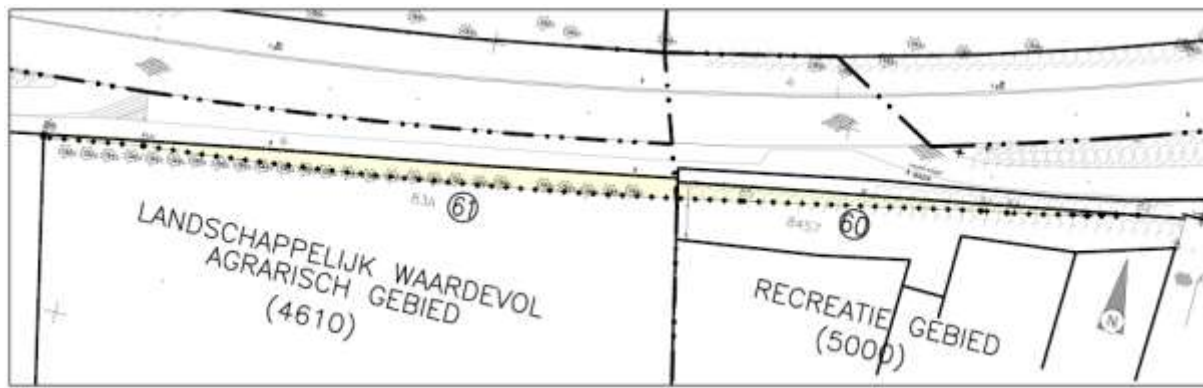
Figuur 5: Detail onteigeningsstrook (geel) zuidzijde deeltraject 3 (nrs. 1-29)²⁰

²⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer (zie bijlage voor volledig onteigeningsplan, hoge resolutie).

Figuur 6: Onteigeningen (geel) noordzijde deeltraject 3 (nrs.62-71: beperkte onteigening, 72-80: volledige onteigening), detail zuidzijde deeltraject (nrs. 29- 43)²¹

²¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer (zie bijlage voor volledig onteigeningsplan, hoge resolutie).

Figuur 7: Onteigeningsstrook (geel) zuidzijde in deeltraject 2 (nr. 60 en 61)²²

1.1.6 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.2 Werkwijze en strategie

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

Binnen de opzet van deze archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel ingegaan op een doorslaggevend aspect van de historiek van het onderzoeksterrein (zie C.G.P.12.5.3.3.). Een confrontatie van dit aspect met de toekomstige werken wijst immers uit dat verder onderzoek in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zal leiden tot nuttige kenniswinst. In deze archeologienota is het doorslaggevend aspect de diepgaande verstoring veroorzaakt door eerder uitgevoerde werken.

1.2.1 Onderzoeksvragen

In het kader van een *Archeologienota met Beperkte Samenstelling* wordt in dit bureauonderzoek slechts twee onderzoeksvragen behandeld, namelijk:

- Wat is de impact van de geplande werken?
- Hoe groot is de kans dat door de geplande werken archeologische waarden aangetast zullen worden?

1.2.2 Heuristiek

Het doel van het bureauonderzoek in het kader van een archeologienota met beperkte samenstelling is het beschrijven van het ene doorslaggevende element op basis waarvan wordt beslist dat door de

²² Plan aangebracht door initiatiefnemer.

geplande werken zeker geen archeologische waarden worden bedreigd. Hiertoe werd een beperkt bureauonderzoek uitgevoerd.

Voor de bureaustudie werd beroep gedaan op een aantal de gekende administratieve en geografische kaarten en bronnen:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto's (1971-nu)
- Topografische kaarten 20ste eeuw (Cartesius)

1.3 Assessmentrapport

Binnen het assessmentrapport wordt enkel ingegaan op de historiek van het onderzoeksterrein. Wanneer men dit kader (met als **doorslaggevend aspect de diepgaande verstoring door eerder uitgevoerde werken**) confronteert met de krijtlijnen van de toekomstige werken, kan men immers besluiten dat de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd geen impact hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed én dat verder onderzoek in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zal leiden tot nuttige kenniswinst.

1.3.1 Topografische situering

De Panne is een kust- en grensgemeente in de Westhoek en de Westkust. Het is de meest westelijke plaats in België en de meest zuidelijke badplaats aan de Belgische kust (Plan 1).

De Panne is een gemeente in de Belgische provincie West-Vlaanderen. In het noordoosten grenst De Panne aan de gemeente Koksijde, in het zuidoosten aan de gemeente Veurne, in het zuiden aan de gemeente De Moeren (stad Veurne), in het zuidwesten aan de gemeente De Moeren (Frankrijk), in het westen aan de gemeenten Gijvelde (Frankrijk) en Bray-Dunes (Frankrijk). De Panne kan onderverdeeld worden in twee deelgemeenten: De Panne zelf (aan de kust) en Adinkerke (3 km landinwaarts).

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op de kadasterkaart (Plan 2). Het plangebied *De Panne, Duinhoekstraat* ligt tussen het centrum van De Panne in het noorden en het dorpscentrum van Adinkerke in het zuiden, op een respectievelijke afstand van 2 km en 1,5 km. Het projectgebied ligt op de grens tussen de twee deelgemeenten, De Panne en Adinkerke. Daarnaast vormt het onderzoeksterrein de zuidelijke grens van twee natuurreservaten, namelijk het Calmeynbos en het natuurreservaat 'Westhoek'. Het onderzoeksterrein is een lijntracé van ca. 3,5 km lang dat de N386, beter bekend als de Duinhoekstraat, volgt. Het tracé start aan de Franse grens en loopt verder in oostelijke richting tot aan de rotonde met de N34. Aan het kruispunt met de Langgeleedstraat maakt het tracé een vertakking waar het de Langgeleedstraat volgt tot aan de waterloop Langgeleed.

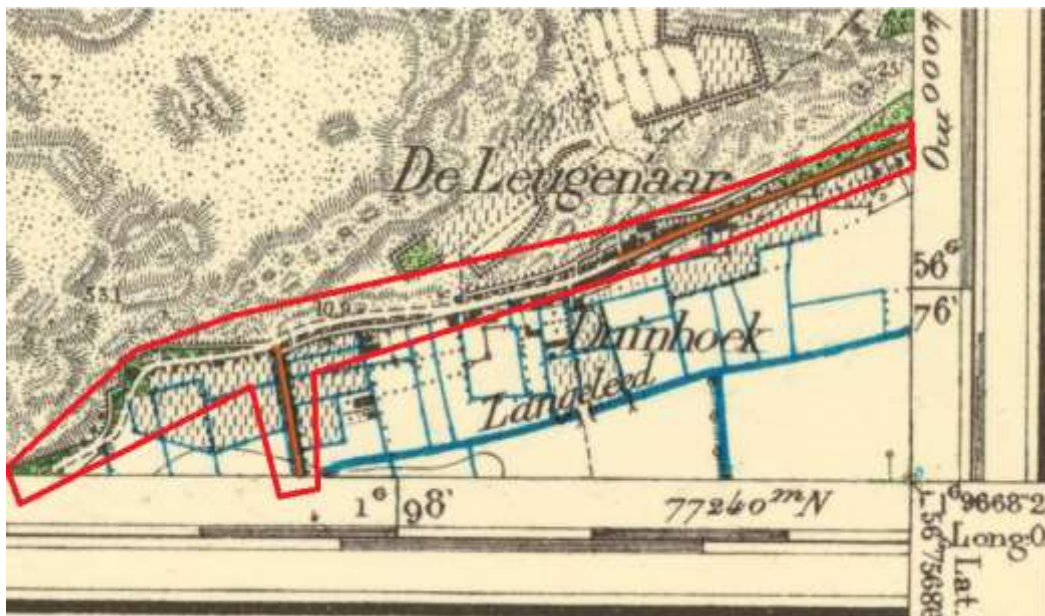
1.3.2 Historiek onderzoeksterrein

Na het consulteren van enkele 19^e- en 20^e-eeuwse topografische kaarten en luchtfoto's voor het desbetreffende plangebied kan vastgesteld worden dat er met zekerheid vanaf 1911 sprake is van een

weg ter hoogte van het plangebied. Op de topografische kaart van 1911 is deeltraject 1 van het plangebied reeds zichtbaar (Figuur 8). Op de topografische kaart uit 1933 duikt voor het eerst de rest van de Duinhoekstraat op, namelijk deeltraject 2 en 3 (Figuur 9). Pas op de luchtfoto's van 1971 en 1979-1990 is de straat zelf duidelijk zichtbaar (Plan 12, Plan 14). Wanneer de oudere orthofoto's vergeleken worden met de meest recente luchtfoto die de bestaande situatie weergeeft zijn een aantal verschillen op te merken. Hieruit kan afgeleid worden dat het wegtracé gedurende vele jaren onderhevig geweest is aan herstellingen, heraanleggingen en vernieuwingen. Doorheen de jaren onderging de weg verschillende veranderingen in de vorm van verharding, toevoegingen, verbredingen en wijzigingen in het verloop van het tracé (aanleg voet- en fietspaden, middengeleiders riolering...) Op een detail van de orthofoto van 1971 is bijvoorbeeld zeer duidelijk te zien dat in het uiterste westen van het plangebied (deeltraject 1) de baan opgesplitst werd in twee delen door de aanleg van middengeleiders, hierdoor werd het wegtracé ook verbreed (Plan 12). Kortom, het huidige wegtracé is een historisch wegtracé dat reeds lang als dusdanig in gebruik is geweest. De impact op de bodem van dit historisch gebruik, de heraanleg en het onderhoud van de weg is onduidelijk, maar vermoedelijk van aanzienlijke omvang.

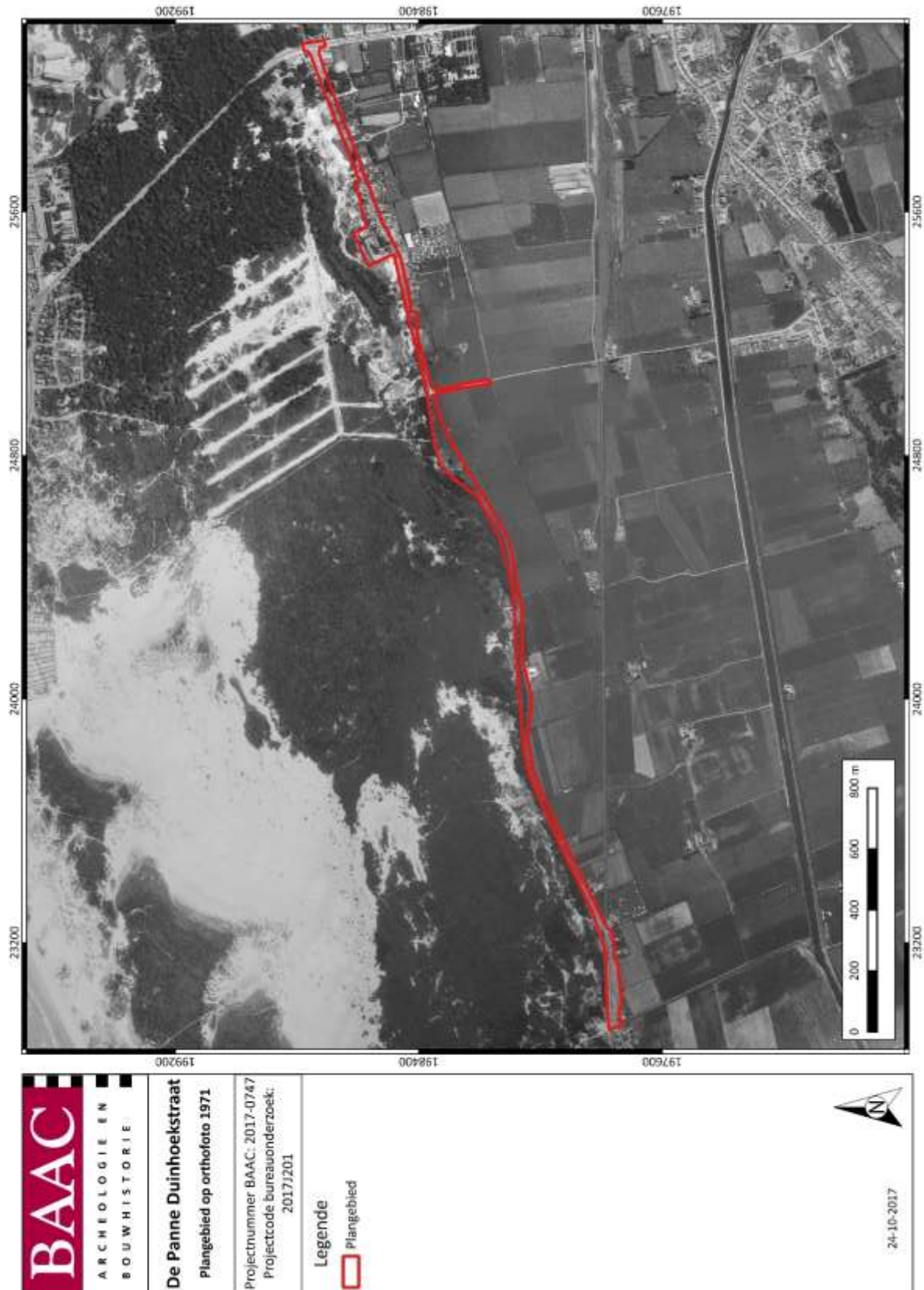
Figuur 8: Aanduiding van deeltraject 1 op de topografische kaart van 1911²³

Figuur 9: Aanduiding van deeltraject 3 op de topografische kaart van 1933²⁴

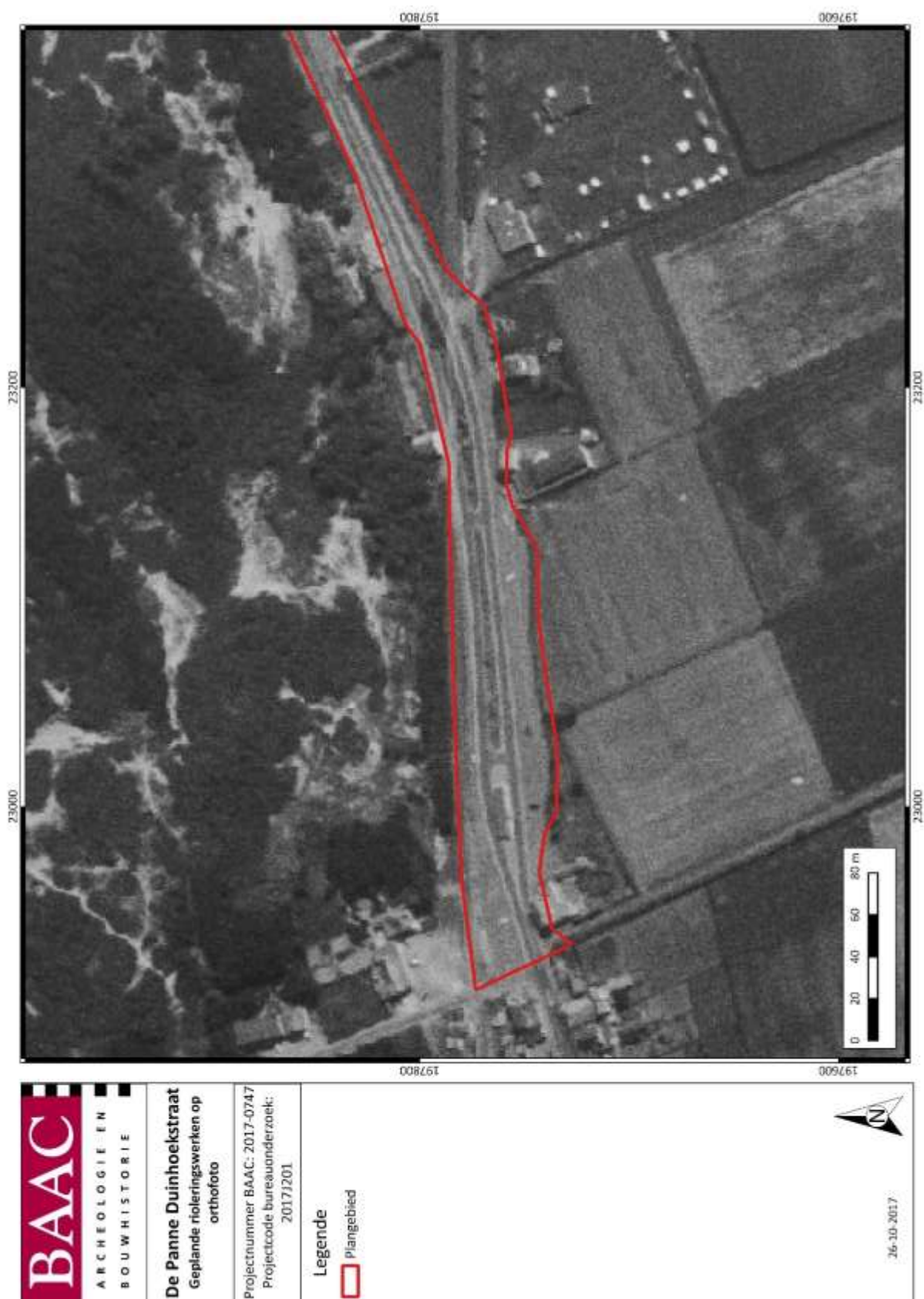
²³ CARTESIUS 2017

²⁴ CARTESIUS 2017

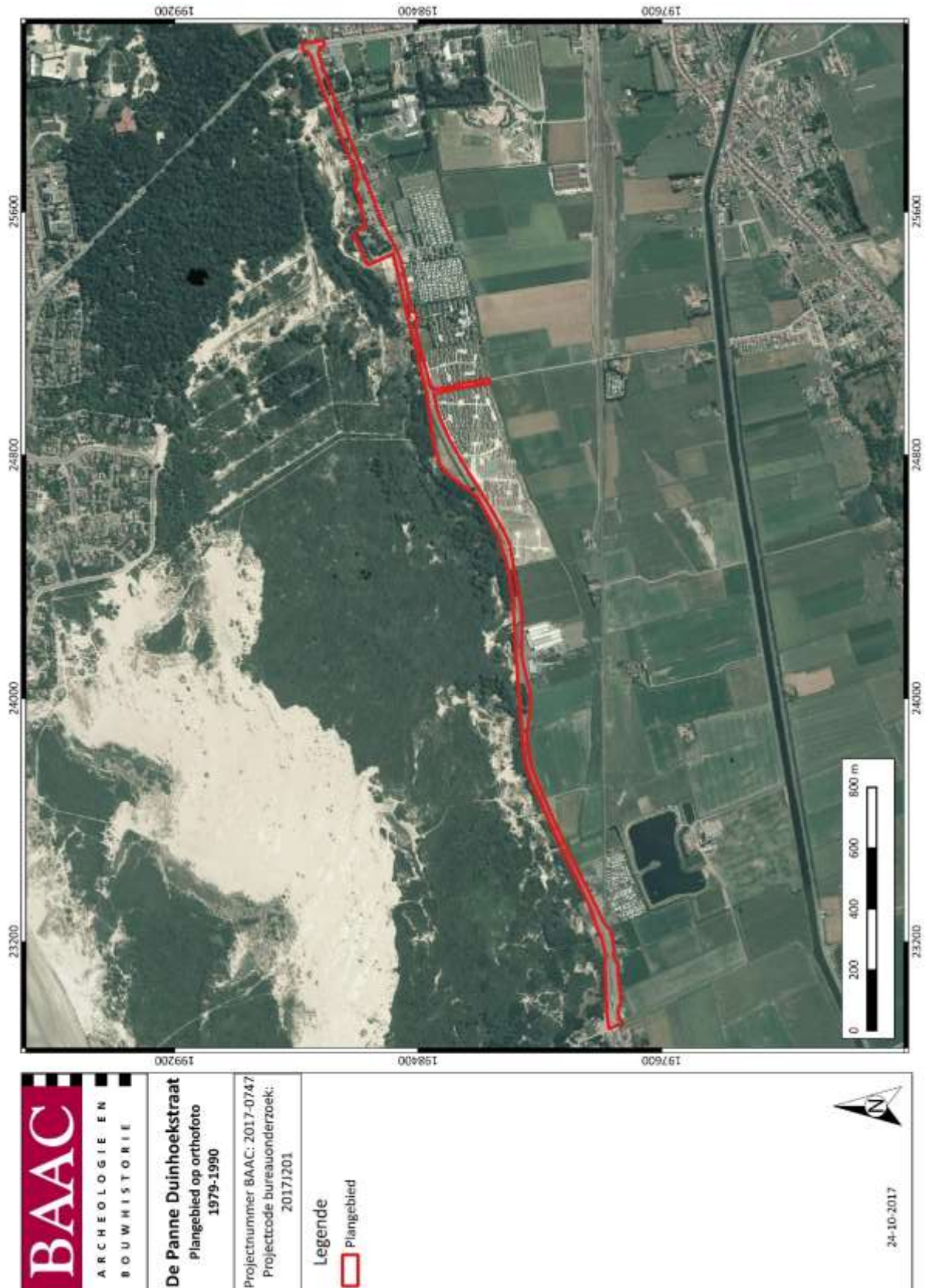
Plan 12: Plangebied op orthofoto 1971 (digitaal, 1: 10.500, 24/10/2017)²⁵

²⁵ AGIV 2017e

Plan 13: Detail deeltraject 1 van het plangebied op orthofoto 1971 (digitaal, 1: 10.500, 24/10/2017)²⁶

²⁶ AGIV 2017e

Plan 14: Plangebied op orthofoto 1979-1990 (digitaal, 1: 10.500, 24/10/2017)²⁷

²⁷ AGIV 2017e

1.4 Synthese en verwachting

1.4.1 Synthese: datering en interpretatie onderzoeksterrein

Gezien de opzet van de *Archeologienota met Beperkte Samenstelling* werden binnen het onderzoeksterrein geen concrete archeologische sites of ensembles vastgesteld. Uit de resultaten van het assessmentonderzoek valt weinig af te leiden over de datering van het plangebied. Na het consulteren van enkele 19^e- en 20^e-eeuwse topografische kaarten en luchtfoto's kon wel vastgesteld worden dat er met zekerheid vanaf 1911 sprake is van een weg ter hoogte van het plangebied *De Panne, Duinhoekstraat*. Aan de hand van de historiek van het onderzoeksterrein kan aangetoond worden dat verder onderzoek geen nuttige kenniswinst zal opleveren. In onderstaande paragraaf worden de indicatoren voor deze bijzonder lage archeologische verwachting gesynthetiseerd.

1.4.2 Archeologische verwachting en potentieel op kennisvermeerdering

Bij de confrontatie tussen de geplande werken en de historiek van het onderzoeksgebied – in deze de recente verstoring van het plangebied – komt men tot een eenduidige conclusie.

De verwachting binnen het plangebied is laag in te schatten. Dit is vooral te wijten aan de aanwezigheid van het huidige wegtracé dat reeds tal van herstellingen, heraanleg en vernieuwingen heeft ondergaan. Het huidige wegtracé gaat minimum terug tot in de 20ste eeuw gezien deze pas op topografische kaarten uit die periode voorkomt.

Er gebeurde reeds een afgraving van het terrein voor de aanleg van de huidige wegenis en de ondergrondse rioleringen. Doorheen de jaren onderging de weg verschillende veranderingen in de vorm van verharding, toevoegingen, verbredingen en wijzigingen in het verloop van het tracé (aanleg voet- en fietspaden, middengeleiders riolering...). Deze hebben alle hun impact gehad op de bodem en op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Bijgevolg kan geconcludeerd worden dat het archeologisch niveau vernietigd werd tijdens de afgraving van het terrein voor de reeds uitgevoerde werken in het verleden. Uiteraard bestaat de kans dat er nog relevant archeologisch erfgoed aanwezig is onder deze verstoring. Hier dienen twee pistes gevolgd te worden:

- a) **De wegeniswerken en bijhorende onteigeningen:** De geplande ingreep die hiermee gepaard gaat, impliceert geen verdere graafwerken waardoor de kans op verstoring van het nog aanwezige bodemarchief onbestaande is. Doordat er enkel werken uitgevoerd zullen worden binnen de reeds verstoorde zone, zal het archeologische en landschappelijke kader niet veranderen en wordt het potentieel aanwezig archeologisch erfgoed onder dit reeds sterk verstoorde pakket niet beschadigd of vernield. Deze fase van de werken, heeft bijgevolg geen impact op het eventueel nog aanwezige archeologische erfgoed.

- ⇒ Wegeniswerken en onteigeningen beperkt tot bestaande verstoring
- ⇒ Geen impact op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed

- b) **De rioleringswerken:** De geplande rioleringswerken bevinden zich onder de rijbaan van het huidige wegtracé en komen te liggen tussen de reeds bestaande rioleringen die zich aan weerszijden van de toekomstige riolering bevinden. Dit wil zeggen dat de zone waar de rioleringen aangelegd worden nog onverstoord kan zijn en de werken bijgevolg een impact kunnen hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. De rioleringsbuizen voor het regenwater hebben een diameter van 500 en 700 mm en worden aangelegd over een afstand van 1,18 km. De rioleringsbuizen voor het afvoerwater hebben een diameter van 250 mm en worden aangelegd over een afstand van 1,20 km. De totale oppervlakte van deze ingrepen

bedraagt bijgevolg 1.186 m². Bij verder onderzoek van deze mogelijk onverstoorde zone is het potentieel op kennisvermeerdering echter quasi nihil. De te onderzoeken zone is namelijk te smal om grondig onderzocht te worden. Extensieve rurale vindplaatsen of nederzettingen worden in regel niet volledig gevat binnen de te onderzoeken zones. De onderzoeksresultaten zullen naar verwachting in het beste geval fragmentair en zeker onvolledig zijn. De complexwaarde van de mogelijk (gedeeltelijk) aanwezige sites binnen het onderzoeksterrein ligt naar verwachting erg laag. Naar verwachting zal verder archeologisch onderzoek binnen het kader van de geplande ingrepen dus niet leiden tot nuttige kenniswinst.

- ⇒ Rioleringswerken te beperkt in omvang
- ⇒ Geen nuttige relevante kenniswinst

Conclusie: De krijtlijnen van dit onderzoek – de technische kenmerken van de bodemingrepen – brengen met zekerheid een zeer lage complexwaarde van verder onderzoek met zich mee. **Al deze elementen in beschouwing genomen, kan met zekerheid worden aangetoond dat a) een deel van de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd nooit impact zal hebben op het eventueel aanwezig erfgoed en dat b) verder archeologisch onderzoek binnen het andere deel van de geplande werken niet tot nuttige kenniswinst zal leiden.** Gezien de impact van de werken en de historiek van het onderzoeksgebied (zijnde de diepgaande verstoring van het terrein veroorzaakt door eerder uitgevoerde werken) wordt geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen. Er wordt bijgevolg een vrijgave van het terrein voorgesteld.

1.5 Samenvatting

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt. Er werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd. Binnen het plangebied *De Panne, Duinhoekstraat* zullen door de initiatiefnemer wegenis- en rioleringswerken uitgevoerd worden. De geplande werken bestaan uit de heraanleg van de wegenis (inclusief fietspaden en voetpaden), heraanleg opritten, de aanleg van middengeleiders en het installeren van nieuwe rioleringen. Om deze werken uit te kunnen voeren dienen ook onteigeningen te gebeuren.

De krijtlijnen van het onderzoek – de technische kenmerken van de bodemingrepen – brengen met zekerheid een zeer lage complexwaarde van verder onderzoek met zich mee. Alle elementen in beschouwing genomen, kan met zekerheid worden aangetoond dat a) een deel van de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd nooit impact zal hebben op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed en dat b) verder archeologisch onderzoek binnen het andere deel van de geplande werken naar aanleiding van de voorgelegde stedenbouwkundige vergunningsaanvraag niet tot nuttige kenniswinst zal leiden.

Na de analyse van de geplande bodemingreep kan met andere woorden met één doorslaggevend argument m.b.t. tot de bespreking van de historiek van het plangebied, aangetoond worden dat geen verdere maatregelen nodig zijn omdat een archeologisch onderzoek binnen het plangebied nooit zal leiden tot waardevolle kenniswinst.

2 Gemotiveerd advies

Afwezigheid van een archeologische site:

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een terrein waar werken uitgevoerd zullen worden met ingreep in de bodem. Na de analyse van de geplande bodemingreep kan met één doorslaggevend argument m.b.t. de bespreking van de historiek van het onderzoeksgebied, aangetoond worden dat geen verdere maatregelen nodig zijn omdat a) een deel van de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd nooit impact zal hebben op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed en dat b) verder archeologisch onderzoek binnen het andere deel van de geplande werken nooit zal leiden tot nuttige kenniswinst. Het doorslaggevende argument hierbij is de diepgaande versterking van het terrein veroorzaakt door voorgaande werken.

Impactbepaling:

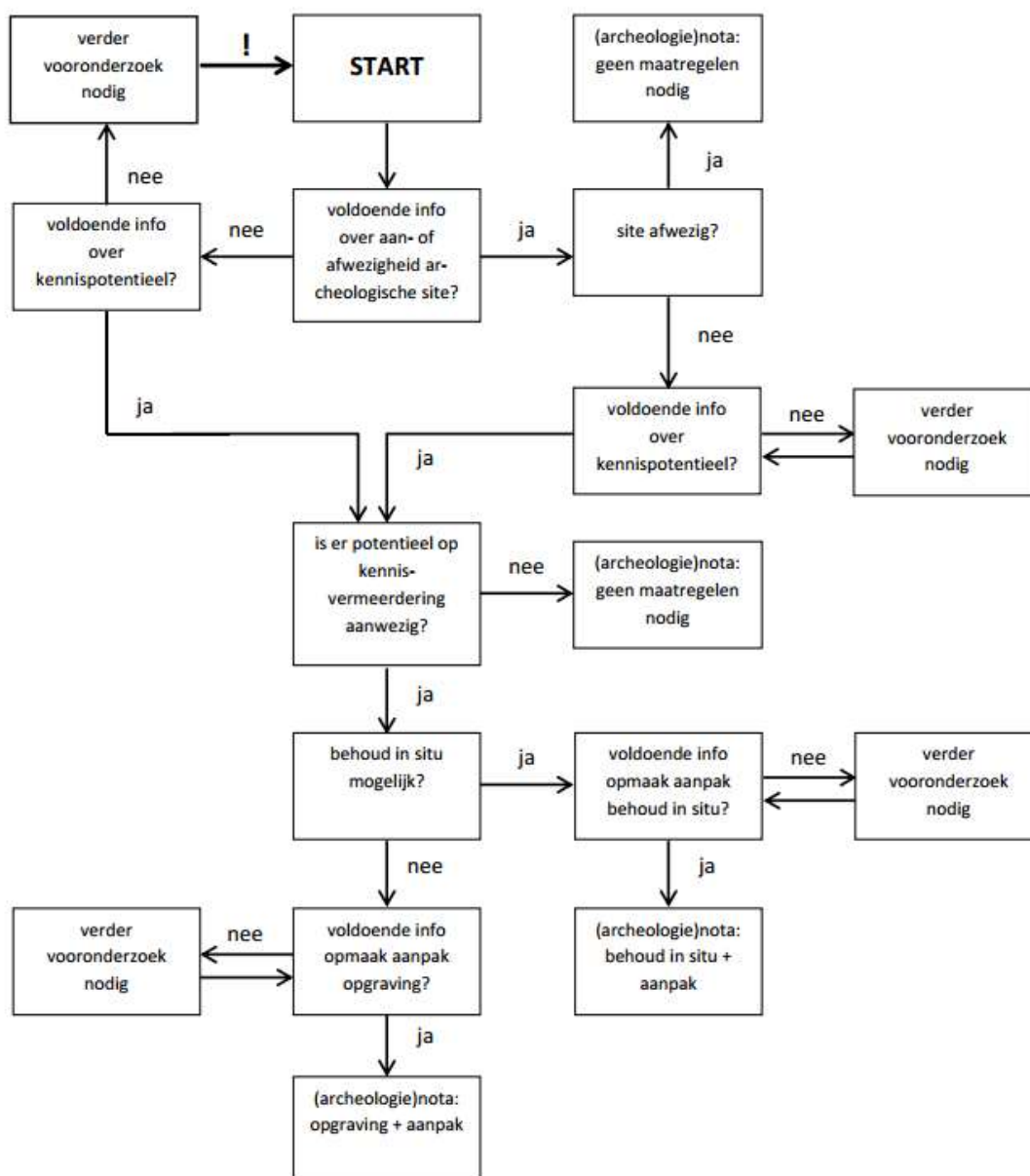
Wanneer de geplande ingrepen geëxtrapoleerd worden op de reeds gekende (historische) versterking, kan geconcludeerd worden dat het potentieel op kennisvermeerdering in het plangebied zo goed als nihil is.

Het plangebied is reeds aanzienlijk verstoord door ingrepen die reeds in de 20^e eeuw gebeurden, waaronder de aanleg van de huidige nutsleidingen (onder de weg) alsook de aanleg van de weg zelf. De geplande ingrepen beperken zich ofwel tot de bestaande versterking (wegeniswerken), of zijn te beperkt in omvang om relevante kennisverwerving mogelijk te maken (rioleringswerken). De resultaten van dit bureauonderzoek wijzen aan dat hier geen of slechts heel erg beperkt onverstoord bodem geroerd zal worden met de geplande ingrepen. Bovendien dient erop gewezen te worden dat het onduidelijk is welke bodemversterking reeds gebeurde bij de aanleg van de huidige weg. Er mag uitgegaan worden van een reeds grote verstoord zone. De Duinhoekstraat heeft immers al een lange geschiedenis. Doorheen de jaren onderging de weg verschillende veranderingen in de vorm van verharding, toevoegingen, verbredingen en wijzigingen in het verloop van het tracé (aanleg voet- en fietspaden, middengeleiders riolering...).

De weg (met bijhorende fietspaden, voetpaden, middengeleiders...) die wordt aangelegd, komt in de plaats van de bestaande weg, waardoor de ingreep beperkt blijft tot de contouren van de bestaande versterking van de huidige weg. De leidingen voor vuilwater- en regenwaterafvoer worden aangelegd in het midden van het wegtracé. Met deze bodemingreep kan onverstoord bodem geraakt worden. De rioleringswerken zijn echter kleinschalig en zullen wegens hun beperkte grootte en ligging binnen een bijzonder smal tracé zeker geen registratie van relevante kenniswinst toelaten.

Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

De krijtlijnen van dit onderzoek – de technische kenmerken van de bodemingrepen – brengen met zekerheid een zeer lage complexwaarde van verder onderzoek met zich mee. **Al deze elementen in beschouwing genomen, kan met zekerheid worden aangetoond dat a) een deel van de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd nooit impact zal hebben op het eventueel aanwezig erfgoed en dat b) verder archeologisch onderzoek binnen het andere deel van de geplande werken naar aanleiding van de voorgelegde stedenbouwkundige vergunningsaanvraag niet tot nuttige kenniswinst zal leiden.** Gezien de impact van de werken en de historiek van het onderzoeksgebied (zijnde de diepgaande versterking van het terrein veroorzaakt door eerder uitgevoerde werken) wordt geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen. Er wordt bijgevolg een vrijgave van het terrein voorgesteld. Dit gemotiveerd advies wordt tevens bevestigd door de beslissingsboom C.G.P.5.2 (Figuur 10).

Figuur 10: beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.²⁸

²⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016, fig.3.

3 Bijlagen

3.1 Lijst met figuren

Figuur 1: Typedwarsprofiel A (deeltraject 3) en D (deeltraject 1)	15
Figuur 2: Typedwarsprofiel C (deeltraject 2) en E (deeltraject 1)	16
Figuur 3: Voorbeeld van een dwarsprofiel binnen deeltraject 3, dwarsprofiel 6	17
Figuur 4: Detail uit lengteprofiel deeltraject 3, lengteprofiel 6	17
Figuur 5: Detail onteigeningsstrook (geel) zuidzijde deeltraject 3 (nrs. 1-29)	20
Figuur 6: Onteigeningen (geel) noordzijde deeltraject 3 (nrs.62-71: beperkte onteigening, 72-80: volledige onteigening), detail zuidzijde deeltraject (nrs. 29- 43)	21
Figuur 7: Onteigeningsstrook (geel) zuidzijde in deeltraject 2 (nr. 60 en 61)	22
Figuur 8: Aanduiding van deeltraject 1 op de topografische kaart van 1911	24
Figuur 9: Aanduiding van deeltraject 3 op de topografische kaart van 1933	24
Figuur 10: beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek	32

3.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal, 1:10.500, 20/10/2017)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal, 1:10.500, 20/10/2017)	3
Plan 3 : Plangebied op meest recente orthofoto (digitaal, 1:12.000, 20/10/2017)	4
Plan 4: Plangebied met aanduiding gekende verstoringen (digitaal, 1:10.500, 20/10/2017)	7
Plan 5 : Plangebied op kadasterkaart met aanduiding van de vier deeltrajecten (digitaal, 1:10.300, 20/10/2017)	10
Plan 6: Deeltraject 1 met aanduiding van de geplande ingrepen op orthofoto (digitaal, 1:3.000, 2010/2017) ...	11
Plan 7: Deeltraject 2 met aanduiding van de geplande ingrepen op orthofoto (digitaal, 1:3.000, 2010/2017) ...	12
Plan 8: Deeltraject 3 met aanduiding van de geplande ingrepen op orthofoto (digitaal, 1:3.000, 2010/2017) ...	13
Plan 9: Plangebied met aanduiding van de locaties van de dwarsprofielen (digitaal, 1:10.300, 24/10/2017)	14
Plan 10: Geplande rioleringswerken in de oostelijke zone van deeltraject 3 op orthofoto (digitaal, 1:2.000, 26/10/2017)	18
Plan 11: Geplande rioleringswerken in de oostelijke zone van deeltraject 3 op orthofoto (digitaal, 1:2.000, 24/10/2017)	19
Plan 12: Plangebied op orthofoto 1971 (digitaal, 1: 10.500, 24/10/2017)	25
Plan 13: Detail deeltraject 1 van het plangebied op orthofoto 1971 (digitaal, 1: 10.500, 24/10/2017)	26
Plan 14: Plangebied op orthofoto 1979-1990 (digitaal, 1: 10.500, 24/10/2017)	27

3.3 Bouwplannen

3.4 Onteigeningsplan met innemingstabel

4 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. Geoportaal. Available at: <https://geo.onroenderfgoed.be>.

AGIV, 2017a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2017b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2017c. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2017d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen.

AGIV, 2017e. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2017f. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

CARTESIUS, 2017. Cartesius.

IOE, 2017. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be>.